

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare ylr 20 fl.
Manuscripte nu se lău-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 25

Legitimă apărare.

Cu câțiva ani înainte, în cercul electoral al Hărmanului, lângă Brașov, în care majoritatea alegătorilor sânt sași, dar și ungerii dispun de un număr frumos de voturi, — la alegerile generale și-a pus candidatura și un ovrei ungerizat, un oarecare *Tagányi* — același *Tagányi* care la alegerile trecute s'a coborât între românii din cercul Radnei și a cumpărat câteva sute de voturi, cu ajutorul cărora a fost ales.

Și la Hărman mersese cu bani mulți, poate cu bani chiar mai mulți decât la Radna, dar abia s'au găsit printre alegătorii sași 12 inși cari să se lase cumpărați și să voteze împotriva candidatului lor național.

Dar cu ajutorul celor 12 voturi cumpărate *Tagányi* a fost ales. Alegerile au trecut însă. Măria Sa a plecat din cerc, ca ani de zile să nu mai deie față cu alegătorii săi. Cei 12 vânduți n'au putut însă pleca. Ei au fost siliți să rămână în satul lor, în mijlocul celorlalți alegători — cinstiți.

Și viața lor?

Prieteni de mai nainte, cunoscuții, vecinii, toți se feriau din calea lor, ca de ciură; nimeni nu mai voia să stea de vorbă cu ei, nici tineri nici bătrâni; nimeni nu le da binețe și nu răspundea la binețele lor; în cârciumă nu i slujea nimeni, nu se puneau nimeni la masa lor..

Și sfârșitul? Când după câțiva ani d. *Tagányi* s'a prezintat din nou în cerc, cei 12 inși au fost cei dintâi cari s'au lăpedat de el ca să-și recucerească astfel din nou cinstea prietenilor și cunoscuților lor. *Tagányi* nici nu s'a mai arătat în cerc, ci și-a căutat alt cuib printre români.

Se pare că apărarea aceasta, singura noastră apărare legitimă ce ni-a rămas împotriva vânzătorilor de neam și a tuturor celor cari trăiesc pe urma noastră, fără să ne sprijinească și ei la rândul lor — începe să fie înțeleasă și de poporul nostru.

La alegerile din urmă am îndurat pierderi multe și grele. La Radna, la Iosășel, la Boroșineu și în multe alte cercuri parte dintre alegătorii români s'au vândut străinilor, parte s'au lăsat ademiniți numai de făgăduieli frumoase și au votat împotriva candidaților români naționali. Toți românii cinstiți cu un singur glas i au judecat pe acești vânzători de neam după vrednicie, hulindu-i și disprețuindu-i pentru rădăcirea lor.

Așa am făcut însă și în trecut și ne-am mărginit la atâta. Românul uită ușor și peste câteva luni aștia câte unul își mai aducea aminte că, în luptele grele de pe vremea alegerilor nu toți dintre cei cari îi cereau acum vre-un sprijin și ajutor se purtaseră cinstiți.

În multe locuri poporul a ajuns la convingerea că împotriva acestor vânzători de neam trebuie să ne apărăm mai cu dinadins, dacă nu voim ca tradarea să și-o repete cu fiecare prilej nou. Alegătorii cins-

tiți, neîndemnați de nimeni, au ajuns la convingerea că trebuie să-i facem pe acești rădăciți să simtă că nu sânt vrednici să stea în mijlocul celor cari au rămas credincioși neamului lor; trebuie să-i facem să simtă că șieși și-au făcut rău când au părăsit tabăra noastră trecând la dușman.

Și cinstea națională le-a șoptit lozinca legitimei apărări: Să ne ferim de toți aceia dintre noi cari s'au vândut pe bani sau alte făgăduieli; să ne ferim de toți aceia cari trăiesc de pe spinarea noastră și la nevoii tot nu vreau să știe de noi.

Lozinca a fost ascultată în multe locuri. Românii din cercul *Orăștiei* nu mai umblă în cârciumele jidanilor cari au votat împotriva candidatului român și nu mai stau de vorbă cu ceice, asemenea jidanilor venetici, au fost dușmani ai noștri. La *Moneasa*, în cercul Boroșineului, unde s'a dat o petrecere românească, cei invitați și veniți la petrecere n'au voit să intre în sală, pentru că în fruntea petrecerii stetea preotul *Octavian Tamășdan*, care la alegeri a luptat împotriva candidatului român. Alaltăieri, preotul *Miron Grecu* din Bărsa (care de asemenea a luptat împotriva candidatului român, la Boroșineu) venit și el la petrecere, a fost invitat de lumea românească cinstită să părăsiască sala. I-s'a spus că un român, un preot român, care își vinde neamul nu poate să aibă loc în sinul românilor cinstiți.

Vălva băii*).

De Al. Ciura.

Băleșii dormiau duși pe priciuri, în vreme ce Sandu Moldovanu, cel mai tânăr dintre ei, sta cu ochii deschiși, privind țintă la scândurile din tavan.

Fălăirile opaițului îl făceau să clipească din ce în ce mai des, așpea chiar pe o clipă-două dar se pomenia iarăși cu gândul la frumoasa zână, pe care puțina o văzuseră, și cari trebuiau să moară...

Vălva băii!

Își aducea aminte de vremea copilăriei, când tatăl-său venia acasă târziu, mirosind a beutură, cu doi trei »ortaci« după el. Mamă-sa îi aștepta cu de ale mâncării și el închinău din păhare până târziu, după miezul nopții, și spuneau la pătânii din baie.

— Tu mulere, să știi că dăm de aur... aur mult, iarăși s'a prăpădit unul dintre noi...

Ortacii ciocneau păharele, cu dinții strânși, ca să nu-i năpădească plânsul.

— Cine e? întrebă femeia cu spaimă.

— Cine să fie? astăzi el, mâne eu, poimâne cumătru-meu ăsta, apoi așa pe rând, ca la moară...

Urmă a tăcere adâncă, în care femeia își amintea de toți cunoscuții, făcându și semnul crucii:

— Doamne ferește!

*) Din volumul »Aduceri aminte« ce va apărea în curând.

Într'un târziu, bătrânul — că nu era el chiar bătrân, dar era prea muncit, săracul — începea cu glas scăzut, ca la spovedanie:

— Vezi că cu Vălva băii nu te poți prinde, că ea îl mai mare peste aur... Pe semne o fi bătrână și sgârcită și se mănțe, când vede că pun și oamenii mâna pe comorile ei... De acela cred eu, că se năpustește asupra bieților băleși și îi omoară așa cîn senin...

— Nu-l așa, cumetre... Vălva e o femeie tânără și frumoasă și nu îmbătrânește niciodată... Cât pentru aur — ce-i pasă ei! Doar tot aurul e în mâna ei, tot aurul, mă, și cel dela noi și cel din Corna și din Roșia și din Buciumani.

Îmi spunea tata, că Vălva e tânără și frumoasă... Își pune ochii pe câte un fecior mai zdravăn și când îl întâlnește singur prin vr'un colț de șioină, l-se arată...

Feciorul rămâne ulmit de atâta frumsețe și nu poate scoate nici o vorbă... Atunci ea îl mângăie și îl desmeardă... spune că-i drag de el și că are să i arate pe unde să cerce după aur... Și așa se pomenesc unii oameni deodată în belșug... Dar Vălva le cere un singur lucru: să nu spună la suflet de om că au dat față cu ea, căci dacă vor culeza să-și caște gura, — sânt pierduți. Și vezi cum e omul, când dă de noroc, nu știe să-și pule strajă gurii și apoi Vălva îl sugrumă, ca pe niște pui de vrăbie... Dar pe urmă tot ei îi pare rău, căci ce și-e drag, tot drag își rămâne și după ce a omorât un om, dă aur din belșug celorlalți, ca să-și ispășească păcatul... De aceea e credința la băieși, că dacă omoară bala vr'un om, dăm de aur gros...

Celalți pufăiau din pipe moșind de somn. Ciocneau paharele, de ducă, pe când altul mai neîncrezător spunea cu îndoielă:

— Eu nu cred în Vălva băii. E o scornitură așa — nimic mai mult. Cred în ce și-e rânduit. Ți-e scris să trăiești o sută de ani, trăiești chiar de te-ai pune în fața tunului, și-e scris să mori mâne, te duci pe-aici încolo, ca și când nici n'ai fi fost vr'odată pe lumea asta...

Fălăirile opaițului erau din ce în ce mai dese. Sandu așipise de-abinele. Visa, în revărsarea ruminenă a zorilor, la zâna cea frumoasă, care îl strângea la sân, arătându i încotro s'apuce, ca să dea de belșugul aurului...

Se pomeni târziu, când soarele era de două soluție pe cer. Tovarășii mai bătrâni își mâncau în tăcere mălaiul și slămina, pregătindu-se la munca de după amiază.

— Scoli, Sandule, că vine rândul' nost!

El se frecă la ochi somnoros, părăndu-i rău după visul frumos, care se risipia...

Îmbucă tăcut din merinde, cu ochii așintiți într'un ungher al cramului. Cercă să-și adune fărâamele mândrei vedenii, și nu izbutea. Își închi-dea apoi ochii ca să-și poată aminti mai bine de ceea ce visase, dar totul de geaba.

La vremea obicinuită îngenunchiară cu toții, recitând cu evlavie »Tatăl nostru« și »Născătoarea«, apoi o luară înspre gura băii, să-și înceapă munca.

Câteva luni mai târziu, Sandu se abătea din ce în ce mai rar pe la bate.

Trebuința de-a ne apăra împotriva celor cari prețuiesc mai mult banul decât dragostea și cinstea fraților lor se resimte pretutindeni. Din multe alte locuri primim vești tot atât de hotărâte despre noua mișcare pornită contra celor ce au luptat împotriva noastră. Și prevedem că lozinca legitimei apărări va prinde aripi și va străbate în toate colțurile românești pentru a strânge într-o tabăra mare pe toți cei ce sânt credincioși neamului lor.

Sântem atacați din toate părțile, ne apărăm cum putem. Ne va dura de multe ori că va trebui să tăiem în carne vie, că va trebui să ne lepădăm de cei ce ne-au fost prieteni, — dar jertfa aceasta trebuie s'o aducem viitorului neamului nostru.

Limba română în bisericile din Macedonia. Din Constantinopole se anunță că după știrile primite de către patriarhatul ecumenic, bisericile închise din 7 sate din cazaua Florina, au fost redeschise. Intrebunțarea limbei române a fost introdusă în mod oficial.

Tot din Constantinopole se mai anunță că un număr de 10.000 greci au ținut în Smirna un meeting împotriva noii legi turcești cu privire la biserica din Macedonia.

Prin această grecești se simt prejudiciate în drepturile lor asupra bisericei.

Meetingul, totuși, nu va putea însemna un succes, căci noua lege a fost votată de cameră și sancționată de sultan.

Intrevederi politice. Din Viena ni se anunță că marele vizir al Turciei Hakkı beg, care în cursul săptămânii va porni într-o călătorie mai lungă prin Europa, va sosi în august și la Marienbad, unde va avea o întâlnire cu ministrul nostru de externe, contele Aehrenthal.

În August va merge la Marienbad și Iswolschi, ministrul de externe al Rusiei. Probabil că Iswolschi aici în Marienbad va avea întâlnirea proiectată cu Pichon, ministrul de externe al Franței.

Scrisori din București.

Societatea generală de patronaj. — La Brăila. — Între cei desmoșteniți. — Povestea unei garoafe.

București, 29 Iunie.

În timpul din urmă un frumos curent s'a pornit în România pentru ajutorarea desmoșteniților de soartă: a copiilor abandonați și a nenorociților cari, făcându și osânda pentru păcatele lor se eliberează din temniță. Grație stăruințelor dlui C. Rădulescu, subdirectorul general al închisorilor din țară, un spirit luminat și însuflețit de cea mai curată dragoste de oameni, condus de mila față de cei slabi și în neputință de a se apăra, s'a format la București *Societatea generală de patronaj* de sub președinția dlui și a dnei Scarlat Ferechide.

Societatea generală de patronaj nu este o societate de binefacere în înțelesul comun al cuvântului. Ea are de scop deslegarea unei grele probleme sociale: Acela de a face pe toți desmoșteniții să-și poată singuri prin muncă câștiga și să-și asigure existența. La localul acestei societăți sânt ateliere, în cari copiii găsiți pe stradă, după ce au ajuns mai marișori, sânt învățați diferite meserii, alții, cari au aptitudinile deosebite, sânt trimiși să-și continue studiile.

La secția celor ce se eliberează din temniță sânt ateliere, unde aceștia lucrează, având a se bucura de cea mai părintească îngrijire. Produsul muncii lor este al lor și din el pot să trăiască. Atunci când a luat inițiativa acestei umanitare instituțiuni d. Rădulescu a făcut o mișcat fiind de soarta grozavă a acelor, cari se întorc pocăiți din închisoare. Acești oameni ocoliți fiind de toată lumea, sânt expuși să moară de foame, căci n'avea nădejde de lucru *puscărișilor*. Distinsul iurist a găsit în chipul acesta o modalitate de a veni în ajutorul acestor oameni, pe cari societatea nu-i iartă, nici după ce și-au făcut osânda.

Societatea generală de patronaj are două secții până acuma: Una la București și alta la Brăila înființată prin stăruințele dlui d. Rădulescu și cu sprijinul doamnelor brăilene. Secția dela Brăila stă mult mai bine ca cea din București. Aici spiritul de jertfă al publicului a realizat în doi ani de zile adevărate minuni. Astăzi societatea de patronaj de aici are două palate pompoase. Într'unul sânt adăpostiți și instruiți copiii aruncați în stradă, iar în altul sânt atelierele celor ce, liberându se din temniță, nu găsesc de lucru, din cauza păcatului pe care societatea nu li-l iartă.

Duminecă a fost examenul copiilor dela societățile de patronaj din Brăila. D. C. Rădulescu a avut fericele idei de a invita pe reprezentanții presei din București să asiste la această solemnitate. A fost invitat cu multă dragoste corespondentul „Tribunei”, care, firește a trebuit să răspundă invitației, bucuros că poate trimite acasă vești cari pot interesa.

Gazetarilor au fost primiți în mod cât se poate de afabil de fruntașii vieții culturale și naționale din Brăila, cari în frunte cu Badea Spînu prin rula orașului, au condus pe oaspeții bucureșteni prin oraș, vizitând instituțiile mai însemnate.

Societatea de patronaj din Brăila are, de când am spus două frumoase palate. O adăpostită minune arhitectonică, datorită arhitectului transilvănean I. Manole, de origină din Săcel președintele societății meseriașilor români din Brăila. În palatul din față sânt adăpostiți copiii „strânși de pe drumuri” iar în palatul din față „invalizii”. Am rămas uimiți în fața operei „Meșterul Manole” — cum l-am botezat pe artizanul nostru, care se fălește cu originea lui de moștenită. Piatra fundamentală a clădirii s'a pus la 10 Iunie 1909 în prezența autorităților locale. Cu această ocazie serviciul religios a fost oficiat de P. Episcopul N. fon al Dunării-de-jos.

La școala societății urmează actualmente 22 băieți și 14 fete. Într-o altă secție sânt 22 copii mici crescuți de societate. Venitul societății este de 50 de mii de lei pe an.

Am asistat la examen. Copiii și copilele, cu îmbrăcăminte în haine de sărbătoare, neștiutori de nici o grijă, conștienți parcă de binele pe care mila omenească li-l face, se întreceau care e care în răspunsuri date cu o precizie uimătoare. Atâta inteligență strălucea în ochii lor sărutăți de mamă iubitoare. Și ce nume frumoase le-au dat patronii lor. O micuță în moașă ca o păpușă, cu cărlionții b'onzii alinați pe spate, cu rochița albastră, curată, poartă numele de *Florica Penes Carcanu*, alta *Elenușa Necula*. Un copil isteț și vioi se numește *Nicu Păun*. Și câte alte nume date cu multă alegere.

Serbarea s'a început cu imnul regal și s'a terminat cu *marșul patronajului*. Doamnelor brăilene, cari au contribuit la alinarea soartei acestor desmoșteniți, au asistat în mare număr la serbarea — care venea ca o recunoștință a carității lor în același timp. D. Alexiu, Spănu și C. Rădulescu, în cuvinte părintești au sfătuit copiii să fie cuminți și când vor fi mari să și facă și ei binele, așa cum alții le-au făcut a dânsilor.

Chefula zile de-arândul, îmbrășiind banii cu amândouă mâinile.

Aducea pe masă vinul cu vatra și pe când celalalți nu se mai puteau ținea pe picioare, el poruncia șiganilor să-i cânte „țarina” lui și tropăia singur, pocnind din degete:

— Ziceți, măi, că vă plătesc în aur...

Odată, după o noapte de chef, se pomeni înmuiat de băutură, la masă cu cel mai bun ortac al lui. Acesta era treaz și îngrijea să nu facă vr'o prostie.

— Măi Sandule.

— Ce-i, ortace?

— Vii tu să ne culcăm noi ca oamenii?

— Nu vin, mă, că nu mai pot merge.

— Te duc eu.

— Nu vreau... nu vreau, mă, că nu mi mai pasă de nimeni...

— Școală, Sandule!

— Nu vreau... că vezi tu nu știu, mă, cine mi-e draguță... Vâlva băii, auzi tu, Vâlva!... Când am văzut-o mai întâi era să cad în genunchi, îți lua vederile, nu alta... Și m'a luat de după cap și m'a strâns în brațe... apoi mi-a spus unde să cerc după aur... Și de atunci am eu alăta bănet... Dar a zis să nu spun la suflet de om, că mă omoară... Acum, că ț-am spus, ține sama și nu vorbești nimărui, că s'omori...

Tovarășul lui îl privea alurid, fără să creadă ceva din spusele lui. Vedeau el bine că e amețit de băutură și vorbeau așa într'ăierea...

Îi luă apoi de subsuori, urnindu-l cu mare greu în spre casă.

— Măi Vasile... cum ț-am spus, ți zise el la despărțire, desmetecit puțin de răcoarea dimineții nu cumva să te pule dracu să scoți o vorbă, că m'ai mâncat fript...

— Nu te teme, Saudule, așa mă știu tu?...

Și s'a schimbat norocul lui Sandu din noapte aceea.

N'a mai dat de aur și, în scurtă vreme a trebuit să se apuce iar de băleșit, în rând cu celalalți.

Parcă nu-i era a bine însă.

Umbla tot singur și când se întorceau dela lucru, el rămânea cel din urmă.

Când celalalți, zdrobiți de oboseală, dormiau ca morți, el sta cu ochii deschiși bolborosind cuvinte neînțelese. Adormia apoi pe vremea când celalalți se scormonlau din somn, rămânând ultimii de felul cum se sbătea prin vis, îngânând vorbe fără șir.

Unul din ei l-a auzit într-o dimineață deslușit:

— Iartă-mă... iartă-mă, dragă...

Bănuiau cu toții o nenorocire.

Într-o zi, pe când munceau numai trei tovarăși într-o schionă, după ce aprinseseră lasca din vârful fitilului, o luară la fugă așteptând explozia.

Se abătură la cea dintâi cotitură, așteptând, o lumânările de său în mână.

Două bubuituri detună și lumânările se stinseră toate trei deodată.

— Semn rău, îngână unul.

— Să așteptăm, zise celalalt, aprinzând un chibrit.

Trecuseră câteva clipe de așteptare.

Sandu își scoase capul, privind într'acolo.

— Nu e nimic. lasca n'a luat foc, ne putem apropia.

— Se mai stăm puțin. Poate e umedă trestia.

Și mai așteptară.

Dar degeaba; bubuitura a treia întârzia.

Într'un târziu, când erau încredințați pe deplin, că lasca nu putuse lua foc, ieșiră din ascunzătoare și Sandu se grăbi să ghicească pricina acestei întârzieri, sgândărind cu sfredelul în aretul fitilului.

S'auzi o detunătură înfricoșată.

Cel doi, rămași în urmă, se pomeniră răsturnați la pământ.

Când a venit hocmanul să ia lucrul în samă, i-a aflat gemând și văietându-se.

Singur Sandu nu gemea și nu se văieta.

Murise bietul, în clipa exploziei cu pieptul strivit.

Vâlva se răzbunase.

În onoarea ziarștilor din București, vădit impresionanți de cele văzute s'au dat două banchete. Unul în grădina Monumentului altul la Hotel Splendid.

Au tostat mulți. Remarcabil prin idelle sale umanitare au fost cu deosebire discursul dlui C. Rădulescu. Acest om are în sufletul lui ceva din bunătatea vechilor apostoli. Zilnic în contact cu prizonierii și pușcăreșii, sufletul lui s'a înduioșat de suferințele lor. A înțeles că mulți sânt duși acolo fără nici o vină și a căutat să le ușureze soarta. Între altele el este acela care a pornit lupta pentru desființarea fiarelor. Dănsul a afirmat că societatea e *datoare* să se îngrijească de toți membrii ei, buni sau răi, căci de multe ori ea este vinovată de păcatele lor și a cerut sprijinul presei pentru acțiunea ce a întreprins-o! Căci presa poate mișca mesele, poate face inimile să se înduioșeze de orice om, care suferă. În același timp au vorbit dnii Alexiu și Spănu.

Unul singur a lipsit de la aceste banchete. Unul singur dintre noi a renunțat la șampanie și la deliciile mâncării. Unul singur a luat vaporul și a pornit-o pe Dunăre în sus. S'a dus și s'a oprit într'un sat de pe malul bătrânului fluviu. S'a dus și s'a întors după patru clasuri c'o garoafă în piept și cu ochii uzi de lacrimi. Hei, ce mână albă și frumoasă l-o așezase acolo. Și ce ochi s'au întors cu duioșie înspre el, când a plecat..

Dar ce să-i faci? Tineretă nu-i? Și apoi dacă sânt oameni cari se înduioșează de cei desmoșteniți de soartă și fac tot ce pot pentru ei, cine nu lăță pe *singurul* care a plecat departe și s'a întors târziu c'o garoafă în piept? Să-i dăm și sufletului ce i al lui.

Coresp.

Inimi curate.

— Fragmente de scrisori. —

Un sergent major român, mișcat de nenorocirea ce-au îndurat frații din Bănat, a pornit și el o colecție între soldații români și a adunat suma de 12 cor, pe care o trimite însoțită de următoarele rânduri frumoase:

»M'am gândit mult cum să punem și noi o cărămidă la zidurile ce trebuie făcute cât mai curând în locul ruinelor rămase pe urma potopului. Solda noastră în comparație cu greutatea ce avem ale suporta este foarte mică, — vă rugăm deci a primi și puținul nostru spre îmbunătățirea sorții celor loviți de catastrofa ce s'a revărsat peste pământul Bănatului.

Trimitem cu inimă curată averea noastră, cum zice evangelistul Marcu (Cap 12, vers 34): »Bani văduvei au fost mai mult prețuit de Isus ca argintul bogatului, căci aceea femeie și-au dat toată averea.«

Dorind ca învățăturile lui Marcu să le urmeze cât mai mulți, rămân...«

N'am știers nimic din scrisoare, n'am adăogat nimic. O publicăm așa cum ni s'a trimis, acest semn de curată și înălțătoare dragoste de neam.

Un soldat, pe vremea alegerilor, comandat și el într'un cerc românesc, ne scrie:

»Doamne, Doamne, cât venin am adus dela alegeri... Multe am putea să vă povestim, dar trebuie să rămânem muți. S'mțim cu toții ceace Dvoastră visați. V'am tălcui visurile, dar ne este lacătul pe mână și nu putem scrie «

Un biet țaran, prigonit de administrație, batjocorit de superiorii la cari s'a adresat, amărit de multele suferinți și nedreptăți, numai și numai fiindcă a fost român, ni-se jeluște:

»Pentru pagubele ce mi-s'au făcut și călcările de legi, aș întreba Coroana să mă ierte de toate datorile către stat; să-l ierte pe cel 5 copii pe cari li am la miliție, căci răbdând eu atâta fărădelege și lipsă, nu se cade să fie ei în armata

ungurească. Și rog întreaga suflare românească cum aș putea să-l pun în armata României pe toți 5, căci cu toată osânda și batjocura ce am suferit, pot sta cu ei înaintea oricărui Rege. Și aș fi aplecat și eu la orice slujbă în statul român...«

Și șirele aceste ni-le scrie ca »Articlu și răspuns la articlu de fond dela 1 Iulie n.: »Ca să nu ajungă în mâni valahe«.

Intrunire de protestare contra ungu-rilor și grecilor.

— Corespondență particulară. —

Slatina (România), Iulie 1910.

Ca și în celelalte orașe ale țării, s'a găsit de cuvânt și la noi să se facă o intrunire de protestare contra sălbăteciilor făcute asupra fraților noștri de dincolo, la ultimile alegeri pentru scaunele de deputați din Camera maghiară. Și în contra actului de piraterie săvârșit asupra vaporului românesc »Trilan« în portul Pireu, de către o bandă de greci.

Nu știu de cine se va fi luat inițiativa unei asemenea intruniri, dar bărbăți ce au luat cuvântul, nu a avut cătuși de puțin darul de a face să fie înțeleși de populația slătineană. Cam ce rost ar avea această intrunire, pentru ce l-au chemat aci? S'au mulțumit cu citirea faptelor petrecute și în colo nici un pic de simț național. Mințile n'au fost de loc ținute într'o încordată atenție. N'a putut fi de loc entuziasmul și fiorii ce îl i-a produs cuvântările acelor dela Craiova. Aici par'că al fi fost în mijlocul unui popor de sălbateci, unde se străduiesc zădarnic să-i facă să înțeleagă asupra unui punct, câțiva mai curajoși. Inșă cari nici ei n'au tăria acela a găului ce te înalță. Cuvântările n'au avut, cred, nici un răsunet în inimile slătinenilor, ce par'că veniau la o petrecere. N'au avut răsunet prin faptul că au fost lipsite de simțul național, de revolta acela sufletească contra unor neamuri cari te batjocoresc pe propriul tău pământ. Aceiași veșnică încezeală domnește și acuma ca și în trecut în noi și cari nu știu când va da Domnul să se scuture. Intrunirea a avut loc în localul berăriei cooperative »Indrumarea«. Au luat cuvântul reprezentanții ideilor vechi, ai oamenilor vechi. Din generația tinăra nime nu s'a gândit să rostească ceva. De ce? N'ași putea spune.

Redeșteptați-vă tineri slătineni! O datorie ne cheamă, să împrăștiem vâlul acesta întunecos ce ne acoperă ochii. O nouă viață ne trebuie să căutăm a creia în orașul nostru plin de patimi scârboase, să-l regenerăm cu desăvârșire, apucând drumul celei mai rodnice activități naționale, să-l reabilităm în fața tuturor, în fața noastră chiar. Și la intruniri de felul acestora să arătăm că și noi simțim românește și ne doare și pe noi o rană ce ar căpăta-o un frate de dincolo.

Să ne strângem cu toții la un loc, să muncim și să facem cât de grabnic să la flintă și la noi ca în toate orașele țării o secție a *Ligei*, ce poate că numai ei îl va fi dat, să redeștepte pe toți acei ce locuiesc în orașul acesta din ignoranță și patimile mârșave de cari sânt pătrunși. Veni-vor oare vremi mai bune, peste orașul nostru?..

Slatina are multe societăți, însă pot zice, nici una din ele nu-și cunosc adevăratul lor rol pe care trebuie să-l joace în viața culturală a unui oraș. Acelea cari promiteau să scuture întru câiva toropeala acestui biet oraș, fie din pricina primei dușmăni ce li-au făcut politicienii interesați, fie din alte motive, astăzi, orică au pierit, orică tânjește și focul sacru al conducătorilor, își triemură ultima lor plpăre. Avem societăți de binefacere, culturale, sport, însă ce dureros... nici una nu aduce vre-un folos acestui oropsit oraș. Să sperăm în vremuri mai bune că un vânt regenerativ va curăți aierul viciat ce ne sufocă.

Intr'un articol viitor mă voi ocupa mai detaliat în privința vieții culturale a orașului Slatina.

Școala de fete din Arad.

Construcția înfîplină piedeci?

Arad, 14 Iulie.

Una din cele mai însemnate chestiuni culturale ale neamului nostru din Ungaria preocupă toată societatea românească din comitatul Aradului și o ține de doi ani de zile în continuă fierbere; e școala de fete din Arad. Sute de fete sânt crescute azi în școale străine, prin mănăstiri catolice a căror propagandă fanatică le înstrăinează sufletește; altele se pierd în școalele ungurești dela orașe, unde moralitatea dizolvantă a societății jidano-maghiare aduce în atingere sufletului lor tinăr primitiv de îndemnuri bune și rele de-o potrivă.

Instrăinarea societății românești din aceste locuri începe cu educația străină a fetelor noastre. Dacă dorim o schimbare radicală, trebuie prin urmare să începem reforma aici: educația femeii române trebuie încredințată școlii românești.

Femeile noastre s'au pătruns de importanța problemei. Aceasta explică zelul și munca înfrigurată cu care au început colectele pentru școală.

Ca o floare învoaltă sădită și îngrijită cu scumpătate de mâni gingașe, astfel creștea în gândul lor școala nouă tot mai mare și mai frumoasă. Darul istoric al dlui Vasile Stroiescu a făcut ca ea să se apropie de realizare mai repede decât îndrăsniseră să creadă chiar femeile noastre. Imediat s'au făcut demersuri necesare pentru a se începe cât mai curînd construcția noii școle.

În anul școlar 1911—12 școala va trebui să fie deschisă. Reuniunea s'a pus în înțelegere cu consistorul din Arad și în rândul întâi cu P. S. Sa episcopul I. I. Pap. Tratatивele făgăduiau întâi o soluțiune repede și netedă. Bucuria femeilor noastre e nepusă, și mândre de succesul nebănuit al stăruințelor depuse, ele zugrăvesc în gândul lor palatul măreț ridicat de mâna lor gingașe dar neobosită.

Aflăm acuma cu surpriză că în clipa din urmă realizarea acestui proiect atât de important întâmpină greutate. Palatul fermecător al școlii e amenințat să se năruiască înainte de a fi ridicat. Piedeca nu ar fi venind dela Reuniune care-i nerăbdătoare să-și vadă visul cu ochii.

Nu putem însă crede că cineva ar ținti în mod serios la zădărnicierea sau amânarea planului. Presupunem din toate părțile bunăvoința necesară. Toată lumea, opinia publică românească întreagă așteaptă asta, are dreptul să o ceară în mod imperios, căci cine ar îndrăzni să călce în picioare o floare învoaltă, înainte de a și deschide petalele?..

Iată mersul ședinții de azi a Reuniunii:

Azi la orele 12 a. m. Reuniunea a ținut o ședință. A prezidat dna Letiția Oncu, prezidentă, sumarul ședinții a fost luat de dna Marilina Bocu, secretară *ad hoc*.

Dna prezidentă declară că a convocat ședința spre a pune pe membre în curent cu mersul afacerilor pentru realizarea școlii de fete. Aduce la cunoștința membrilor că proiectul de acord între Reuniune și Consistoriu a fost prezintat P. S. Sale episcopului prin d. Dr. N. Oncu, ca delegatul Reuniunii. Din partea S. P. S. Sa alcătuit un nou proiect de acord pe care delegatul l-a primit ca, fiind acceptabil pentru Reuniune. Părea că învoalala se face și toate vor găsi o soluțiune netedă. Mai târziu însă consistorul diecezan din Arad a ținut o ședință plenară în care afacerea s'a luat în dezbateri. Aici

nu s'a putut lua o hotărâre definitivă, ci o comisiune a fost însărcinată cu studiarea chestiunii și cu facerea unui proiect care se va prezenta într-o ședință viitoare. Despre toate aceste d. Oncu a prezentat un raport în scris și a cerut consistorului ca să înmâneze Reuniunii hotărârea sa în scris.

Doamna Bocu dă citire proiectului de acord al P. S. Sale, cum și raportului domnului Oncu.

S'a dat de asemenea citire duror scrisori ale domnului Vasile Stroescu în chestia numirii noiei școlii. Doamna prezidentă a rugat pe dl Stroescu să-și dea învoierea ca școala în viitor să poarte numele de Școala Vasile Stroescu. Dl Stroescu a răspuns prin două scrisori adresată una doamnei Oncu, alta Reuniunii, de următorul cuprins.

Davos Platz 11/24 Mai 1910.

D Sale Doamnei

Letiția Oncu, președinta »R. F. R. din A. și P.«
Arad.

Onorată Doamnă!

Săptămâna trecută am făcut o excursiune de vre-o câteva zile, și la întoarcere acasă am găsit scrisorile din Arad.

Vă mulțămesc din inimă, pentru urările și deziderata D Voastre. Pot să Vă răspund numai aceea, ce am scris Reuniunii, adică că toată onoarea Vi se cuvine D-Voastră și numele cel mai potrivit, care trebuie să poarte viitoarea școală, este: »Școala superioară de fete a Reuniunii femeilor române din Arad și provincie«. Asta, după toată dreptatea, și tot odată va fi un stimulent pentru toate Reuniunile femeilor române — cu dragoste și devotație să lucreze la propășirea neamului nostru.

Vă doresc deplin succes în toate întreprinderile Reuniunii D-Voastre culturale și Vă rog, să binevoiiți a primi asigurarea osebitei stime, ce Vă păstrez.

ss. Vasile Stroescu.

Davos-Platz, 11/24 Mai 1910.

D-Sale Doamnelor

»Reuniunii femeilor române din Arad și provincie

Arad.

Onorate Doamne!

Am primit scrisoarea Comitetului Reuniunii dela 16 Mai, cu deziderata exprimată de Doamnele Comitetului, ca viitoarea școală să poarte numele meu.

Vă mulțămesc, din suflet, pentru onoarea, ce mi o faceți, dar numirea n'o gădesc justă. Nu mă unesc, să răpesc dreapta numire, care se cuvine școlii, și anume: »Școala superioară de fete a Reuniunii femeilor române din Arad și provincie«; ele au binemeritat acest nume; toată onoarea femeilor, care au idealuri în viață și luptă pentru îndeplinirea lor. D-Voastră ați stăruit, ați lucrat și ați adunat și încă aveți mult de lucru până să ajungeți la capătul dorit, pe care, din parte-mi, Vi-l doresc să fie încurând și strălucit. Așadară pe lucru, fără preget, Doamnele mele și spor să Vă deie Dumnezeu la această acțiune a D Voastre, și la cele multe în viitor!

Cu toată stima, Vă salut

ss. Vasile Stroescu.

Primind aceste scrisori prezidentă a răspuns domnului Stroescu, rugându-l să binevoiască a permite ca școala să se numească astfel: »Școala Vasile Stroescu a Reuniunii femeilor române din Arad«. Domnul Stroescu a primit această numire.

Doamna prezidentă încheie explicațiile ce da membrilor spunând că în urma hotărârii luate de onor. consistoriu Reuniunea se află într-o situație nevoioasă. Lumea așteaptă cu nerăbdare înfăptuirea școlii pe care Reuniunea a făgăduit-o pe anul viitor. După multele dăruiri și mai ales după darul domnului Stroescu amânarea construcției ar putea provoca impresie rea. Roagă deci Reuniunea să la hotărârile necesare spre a duce planul la bun capăt

În discuția ce s'a încins toate membrele au fost de-acord că planul realizării grabnice nu trebuie părăsit și tratativele cu Consistoriul trebuie reluate. S'au auzit chiar păreri cari spuneau că dacă

școala nu s'ar putea realiza cu ajutorul Consistoriului, Reuniunea să continue colectele și să facă școala și fără ajutorul lui. Femeile din Arad nu pierd curajul și sânt hotărâte a face școala acuma sau mai târziu, dar cu orice preț. Am văzut însuflețire și un zel nobil, demn de admirat.

D. Dr. Cornel Iancu, unul din consilierii Reuniunii propune ca d-na prezidentă să fie încredințată a relua firul tratativelor cu onor. Consistoriu și a face toate demersurile pentru o soluțiune liniștitoare spre mulțumirea tuturor.

Reuniunea primește.

În sfârșit d-na Marilina Bocu relevă că Reuniunea fiind obligată cu promisiunea de a nu întârzia ridicarea școlii, cere să se facă totul pentru realizarea acestui plan.

A mai vorbit d-na Ispravnic în acelaș înțeles Discuția s'a încheiat cu dorința asta rostită de toate membrele.

La orele 12 $\frac{1}{2}$, d-na prezidentă ridică ședința.

Amintim pentru orientarea publicului că Reuniunea a făcut toate pregătirile necesare pentru începerea lucrărilor și deschiderea școlii în anul viitor. Planul clădirilor a fost făcut de arhitectul Tabakovici din Arad și are și aprobarea d-lui Rozvan inginerul diecezel Aradului.

Trebule să amintim deosebit fațada palatului schițată în stil românesc de d. Ion Ernest din Sinaia, arhitectul curții regale române. E o operă de artă prin frumusețea lui originală românească. O fațadă monumentală, lată de vre-o 60 de metri cu două caturi. La mijloc și de două părți ea e proeminentă. Ferestrele și întreaga decorațiune sânt în stilul românesc asemănător cu palatul în ternelor dela Expoziția națională din anul 1906. Intrarea dela poartă e boltită și constituie una din originalitățile clădirii.

Palatul va fi una din frumusețile arhitecturale a românilor din Arad și nădăjduim că cu toate greutatețile îl vom vedea peste un an ca una din mândriile noastre și gloria femeilor române din Arad.

Tisza și naționalitățile.

De Dr. Jászi Oszkár.

Constat întâi de toate că în fond contele Tisza n'a spus nimic nou. Contele Tisza e prototipul oligarhului șovin și reacționar și privește chestiunea de naționalitate din punctul de vedere al dreptului constituțional și al intereselor de clasă ale boierimii. Teza, că unitatea națională a statului ungar e totodată și ga anția de existență a statelor din Balcani, e greșită. Slovaci, de pildă, n'au frați de sânge în Balcani. Contele Tisza judecă chestiunea de naționalitate unilateral, deoarece el combate numai credințele păturei intelectuale a nemaghiarilor, cari urmează pe așa numiți »agitatori«, cu totul din alte motive decât din motivele invocate de Tisza. Acești agitatori »fără suflet«, când mobilizează masele popoarelor nemaghiare împotriva noastră, nu agită cu mărirea României ori a Serbiei, ci cu argumente cu totul de altă natură. Iată vre-o câteva din aceste argumente: Legea de naționalitate, această lege luminată a lui Deák și Eötvös, nu s'a pus în aplicare, ci ținuturile naționaliste sânt date pradă boierimii de toată categoria din comitate. Autonomia comitatensă și comunală există numai pe hârtie și nu există o singură comună în țară care și-ar putea alege funcționarii împotriva voinei autocrate a domnilor din comitate. Subprefecții sânt stăpâni absoluți peste viața și moartea populației de pe sate. Ei cer ca poporul să-și aleagă reprezentanții nu din sânul său, ci dintre rudele lor.

Clasa funcționarilor administrativi nu simte apoi pentru aceste popoare decât un dispreț fără margini și le silește să urmeze o politică contrară intereselor lor naționale. Cu maghiarizarea

în școale, dusă la extrem, fac cu neputință poporul să și învețe limba sa proprie (bine înțeles, că nu poate învăța nici ungurește!), ceea ce are drept urmare tâmpirea popoarelor nemaghiare dela periferii. În felul acesta se creiază apoi teren foarte fertil pentru tot soiul de opresiuni și abuzuri.

Acestea și multe asemănătoare cu acestea sânt argumentele ce se pot găsi și citi în scrierile vorbirile agitatorilor, despre mărirea națională României, Serbiei ori a Boemiei, nu se găsește însă nici urmă. S'au dădă se găsește, numai în scrierile generației vechi. Chestiunea de naționalitate, care odinioară făcea parte din complexul mișcărilor romantice din anii 40, azi a devenit o latură a chestiunii sociale,

Căci — continuă d. Jászi — condiția primordială a oricărei pretenții economice, a oricărei lupte sociale, e azi un minimum de existență culturală: școala bună; un minimum de existență administrativă: funcționarul cinstit și care vorbește limba poporului; un minimum de existență politică: dreptul de vot universal.

Acestea formează rădăcinile cele mai adânci ale chestiunii de naționalitate și contele Tisza n'are nici măcar habar de existența lor. Căci alții n'ar fi invocat drept pilde de comitate naționale listele exemplare Bihorul și Maramurașul, aceste două pete de rușine ale ungurimii culturale, două comitate în cari starea de mizerie și inculturațion maselor e atât de mare încât ar îngrozi pe oricare om cu sentimente umane. Da, unde poporul a degenerat la o stare atât de animalică, acolo nu sânt agitatori naționaliști, pentru că poporul nu mai are în afară de mămăligă și rachiu alte exigențe de trai.

Cel ce vede problema într-o lumină atât de falsă, bine înțeles că va recomanda numai medicamente false, înlocuind ca acel medic rău, cu vindecă simptomele și nu cauza adevărată a boalei.

Cum adică? Chestiunea de naționalitate trebuie rezolvită într'adevăr cu înăsprirea pedepșelor de agitație? Practica Székely Vavrik, practica această umană, care s'a învrednicit de admirația tuturor bunilor oameni, n'ar fi decât o fantasmagorie antic constituțională? Datu-și-a contele Tisza seamă de ceea ce dorește, când voiește să înăsprească până și sistemul coaliționist, care începând de 1906 și până la 1908, a osândit pe încredințat în 226 de procese de agitație, la 181 de ani de luni și 6 zile închisoare și le-a costat 89.087 coroane pedepse în bani?

Și, îndeosebi, datu-și-a contele Tisza seamă de ce a dorit când a urgit complectarea organizației polițiale pentru politica de naționalitate. Aceasta nu e decât planul statului polițial rus și pruslac, care, adunecând mereu conspirații, împins în brațele mizeriei și nenorocirii multe familii polone, finlandeze și daneze, pe baza denunțurilor clandestine și mincinoase ale unor spioni ai poliției.

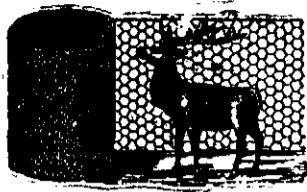
Ca în afară de proiectele aceste pozitive, contele Tisza mai face și vre-o câteva observații lipsite de siguranță despre »politica călcării pe bătătură«, politică practică adeseori în mod neprecuțat împotriva naționalităților: să ameliorăm rează aproape întru nimic modul lui de a vedea rigid, îngust și antiliberal. Așderea, e o pretenție zadarnică, a cere ca naționalitățile să organizeze partide politice. Unde nu există opresiune națională, acolo nu există nici partide naționaliste, — precum în Statele-Unite, Belgia și Svițera. Pretutindeni însă, unde nu există o democrație politică adevărată: sfârșirile naționaliste ajung să fie tocmai centrul vieții politice. Iar acest rău are un singur medicament: liberalismul, democrația, tămăduirea în mod cinstit a boalelor sociale ale poporului.

Stabilind acest adevăr, nu putem să citim fără durere vorbirea acestui bărbat de stat de mare talie. Ea e cu adevărat piatra de demarcațiune pe panta jalnică degenerării a liberalismului unguresc. Poniți și citiți după vorbirea contelui Tisza scrierile și vorbirile referitoare ale lui Székely, Eötvös și Deák. Acelea sânt moderne până și lu ziua de azi, după mai bine de-un jumătate de veac resfrâng un simț social și au un orizont foarte larg.

Principiul lor fundamental este adevărul și nu

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vînătoare etc.

Prețuri moderate.

ANUNT.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în **Șiria, drumul Aradului, un atelier de tâmplărie**: (măsar) unde efectueze orice lucrări ce se fac de bransa aceasta, toffelul de mobile, precum și orice lucrări de edificii.
Rugând sprijinul onoratului public român, semnez
Cu stimă:
VASILE HUIU
măstru măsur,
Șiria (Világos, c. Arad).

Serviciu conștiințios.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
IX. BUDAPESTA, strada Angyal 7.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!
Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintelă, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Imprumuturi ieftine

fără orice cheltuieli se mijlocesc pe moșii cu amortizație pe lângă 4^{1/2}% dela 10-65 ani, și poveri mai scumpe vor fi scoase după etalonul de mai sus.

Orice mașini agricole, fabricații de prima clasă și cea mai nouă construcție, ca mașini de treierat cu vapor, benzină și ulei brut (noui ori folosite) apoi mașini de sămănat, vânturat, mori cu vapor, benzină, olei brut sau jlipuri, pe lângă plătire avantajoasă în rate și fără urcare de preț.

Vânzare și cumpărare de moșii, mori, fabrici, case etc. etc.

Agentura generală pentru comitatul Arad, Cianad, Bacibodrog, Timiș, Torontal și Caraș a aparatului »IDEAL« pentru acetilena, Kellner & Schnanzer din Budapesta, cu lumina frumoasă și suportabilă și cu manuire garantat cea mai simplă și mai sigură.

La chemări în provincie se trimit funcționari specialiști.

Agenti cinstiți pentru țară se caută pe lângă onorar.

Agentura generală comercială **Palmert Mátyás,**
Timișoara (centru) Prinz-Eugen gasse Nr. 3.
(lângă cuștarul Koch).

Să sprijinim meseriașii români!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

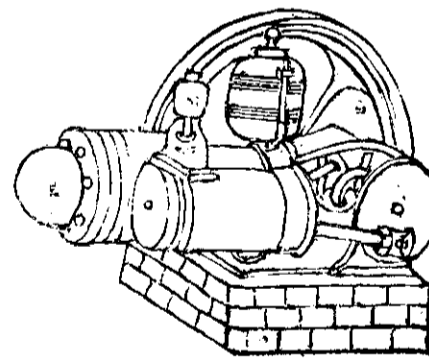
ciasornicar și giuvaergiu în **MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.**

Depozit bogat de toffelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel

Articlii de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.

Reparaturile solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

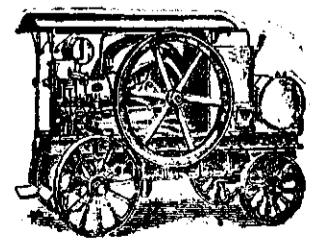
Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PALFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în **SEGHEDIN-SZEGED.**
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medali de aur.

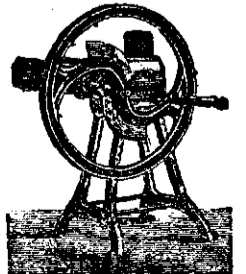
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló Jstván és Társa

Telefon No. 850. Oradea-mare—Nagyvárad Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română. —

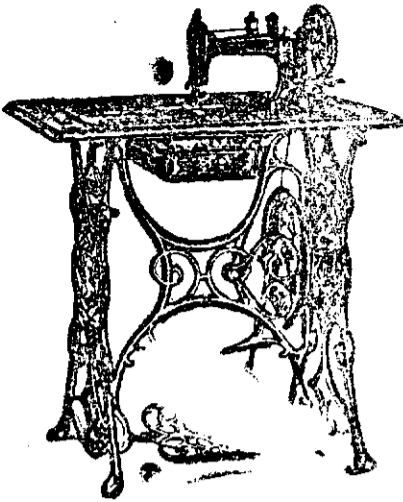

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Pentru fiecare mașină 5 ani garanție.

Durr Gusztáv

mehanic, prăvălie de mașini de cusut și biciclete în SIBIU Nagyszeben, Gr. Ring 19.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai bune mașini de cusut fabricate în țară și străinătate cu prețuri moderate. — Singura vânzare de mașini de cusut PFAFF și SEIDEL & Neumann; luntrița rotundă, luntrița lungă, luntrița centrală în mașini rotande pentru familie și ateliere.

Biciclete: Dürkopp și Stiria, Depozit de părți aparținătoare pentru mașini de cusut și biciclete. Tot felul de reparări de mașini de cusut și biciclete se execută grabnic.

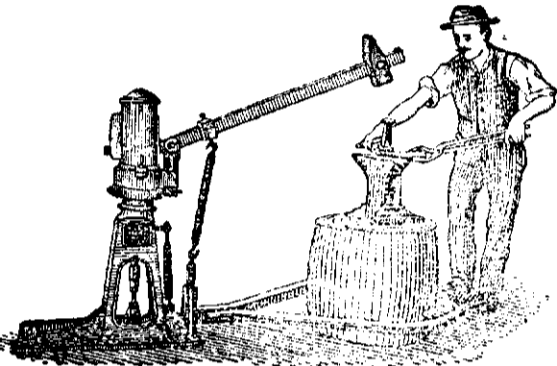
Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate ține în mână cu piciorul
Invenții de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vânzători

Fabrica **Solymos Testvérek** Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

Cea mai modernă turnătorie de clopote din țara noastră.

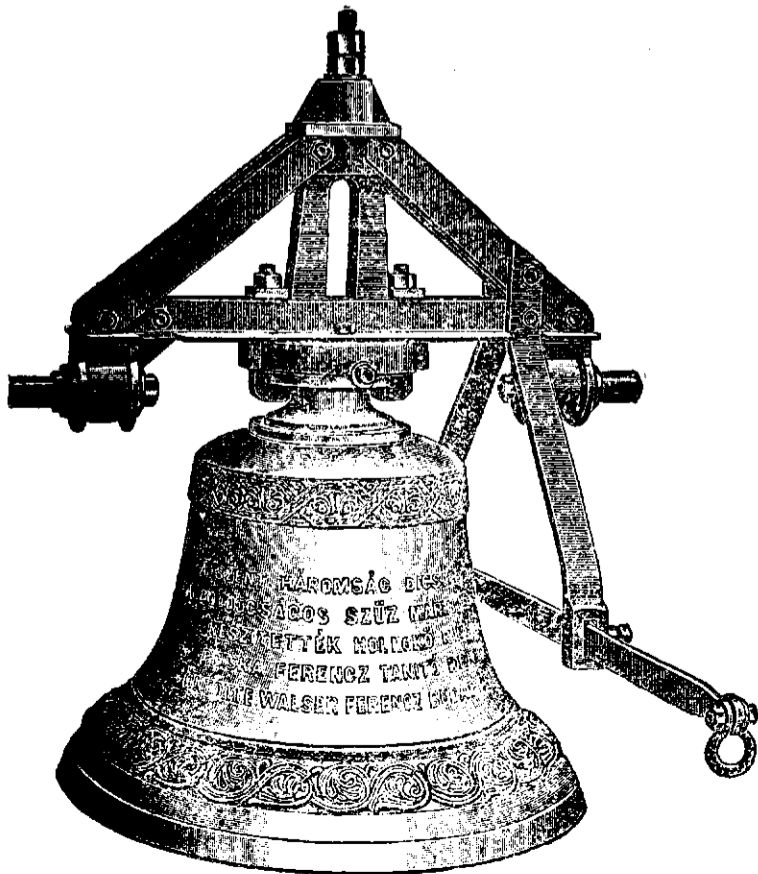
Walser Ferencz

Proprietarii firmei: Walser Ferencz, Walser János, Győző Gyula.

Fabrică de obiecte pentru stins focul și pompe
turnătorie de clopote și metale în Budapesta.

BUDAPEST, VI, Csángó-u. 6/B.

(Villamos megálló, Váci-ut, aproape de vama veche).

Se ar găzduiește să țearne clopote cu garanție 20 de ani, la turnarea din nou a clopotelor orepate, la transformarea clopetelor vechi, cu erine noi de fuvărtit din fier, precum și pentru armonia sunețelor de clopote, prin înlocuirea clopotelor cari lipsesc, la facerea caunelor de clopot (stalagi) din ruda de fer și mentinerea austeră la fața locului.

Condițiuni de plată favorabile. Proiect de budget la dorință gratuit.

Societate pe acțiuni pentru aparate și mașini industriale. Műszaki és gépipari részvénytársaság.

Budapesta, VII., Vörösmarty-u. 19/b.

Recomandă:

MOTOARE de olei brut **MOTOARE CU BENZINĂ**
cea mai sigură și mai ieftină cu acumulator și regulator
putere motorică. precisat.

Locomobile cu olei și benzină.

Mașini agronomice.

MOTOARE INDUSTRIALE **INSTALAȚII DE GAZ**
indispensabile pentru meseriași cheltuială la cias 1 1/2 - 2 1/2
și agronomi. bani.

Instalații de mori.

Mașinist diplomat nu e de Se poate instala ori unde
lipsă, oricine le poate manua. focul e exclus.

Prețuri și condițiuni de plătire convenabile.

Liste și prospecte de Comandele din provincie
prețuri la dorință trimitem gratuit. se execută prompt și cu
cea mai mare punctualitate.

Toate comenzile sunt a se adresa la firma de mai sus.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și meșteru pieter.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

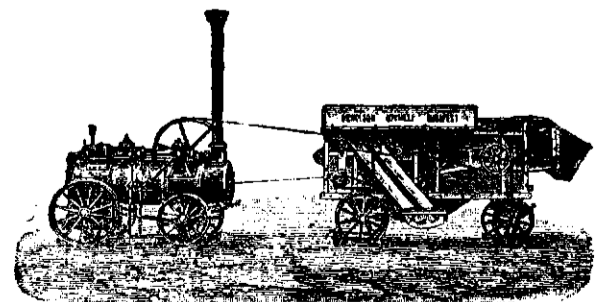

Anunțăm onorata clientelă că avem încă

trei mașini de treierat

cu șase cai putere și două cu putere de 4 cai,

pentru încălzit cu pae, lemne, sau cărbuni, pe cari le putem imediat pune la dispoziția celor cari au lipsă de ele.
Garanție.

Condițiuni avantajoase de plată.

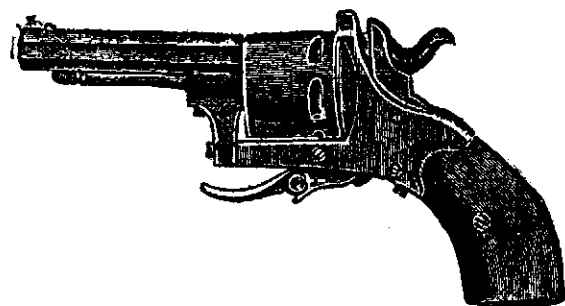
Frații Burza, Arad, Boros Béni-tér 1.

Frații Burza

Nr. telefonului 601.

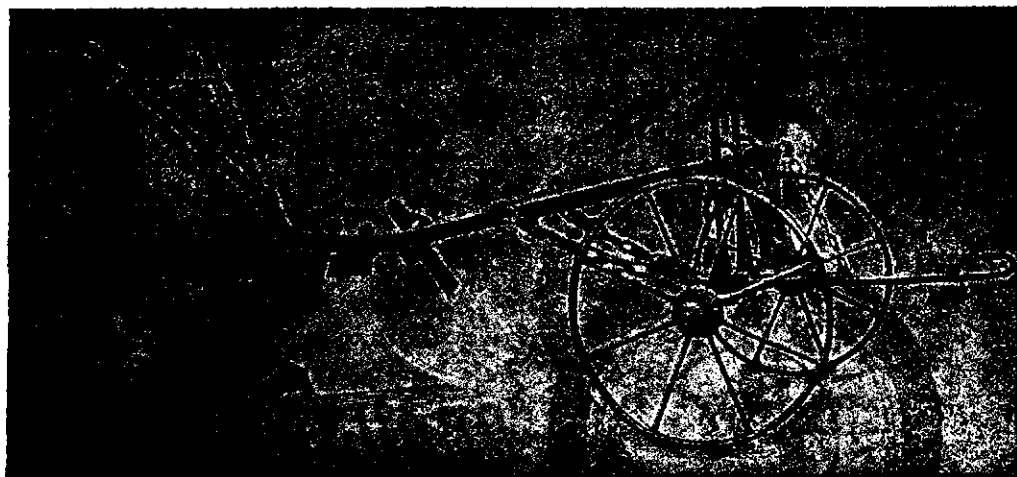
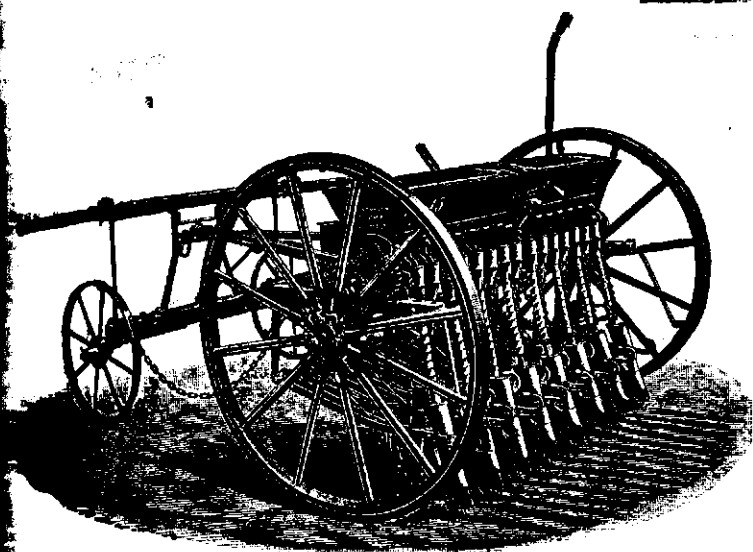
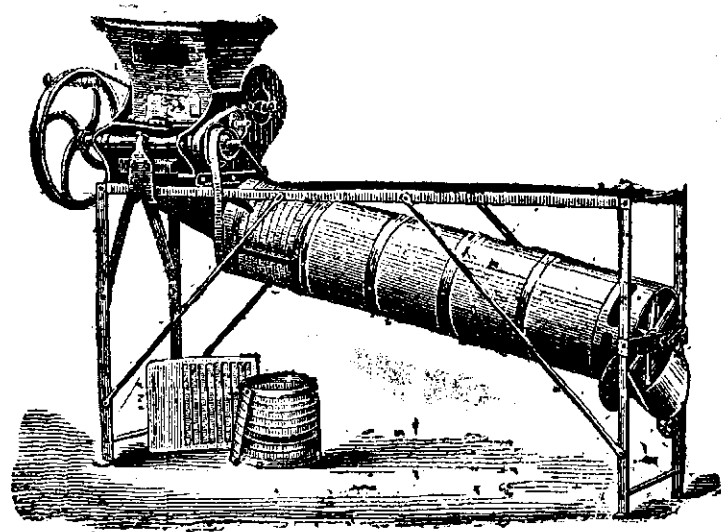
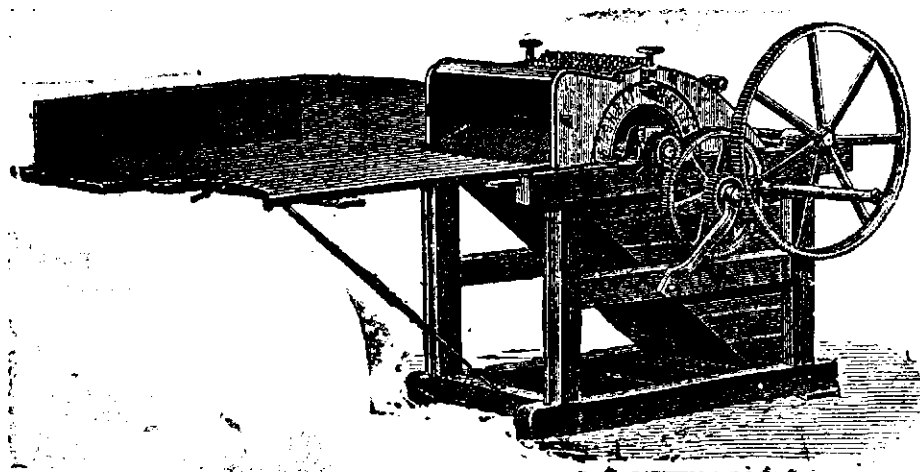
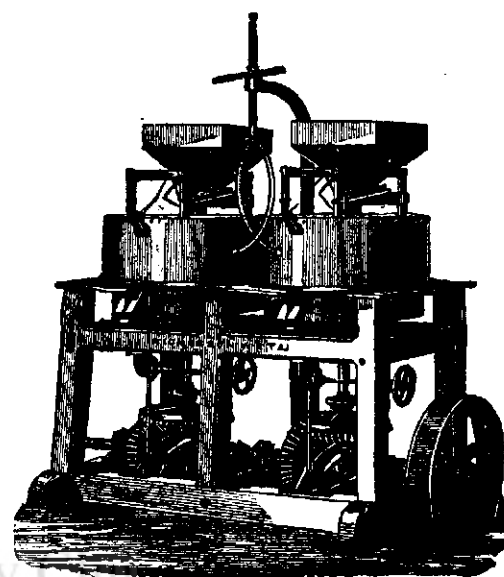
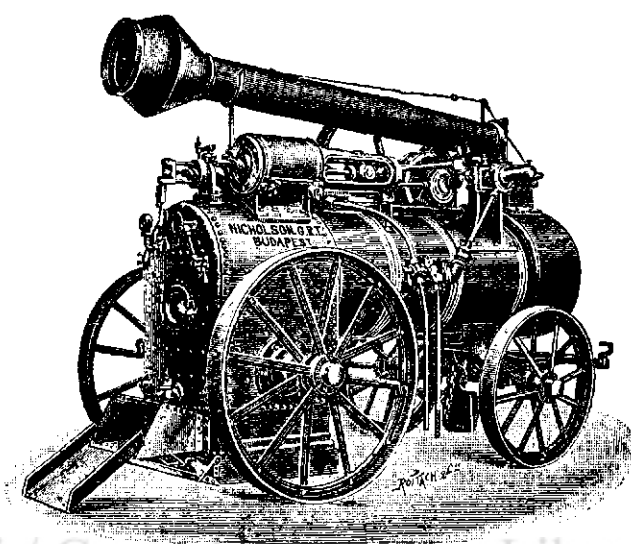
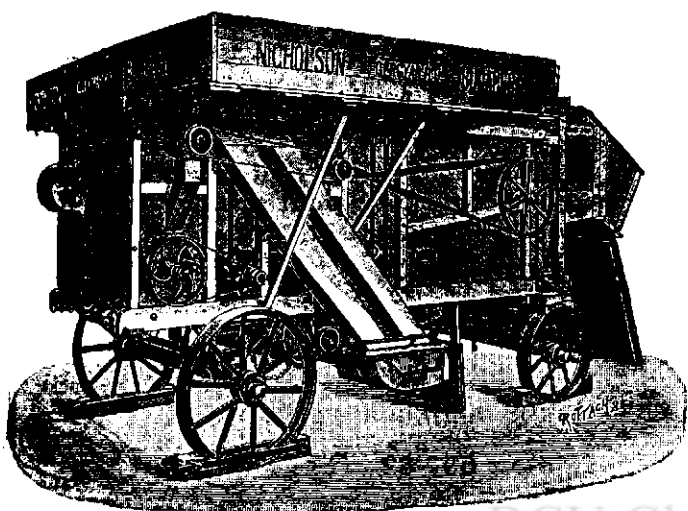
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicolson din Budapesta pentru garnituri de trierat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Corneliu Demeter

:: apotecar ::

Orăștie (Szászváros) lângă bis. ev. ref.

PERONOSPIN

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos contra peronosporii, la stropirea viilor. De 9 ani este în folosință cu cel mai bun succes.

Prin întrebuintarea »PERONOSPIN«-ului, viaa va fi hotărît mai fzumosă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu să ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele, și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea ce înseamnă pierdere de putere.

Pravul meu de stropit, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Folosirea »PERONOSPIN«-ului e și mai ieftin și mai simplu în manipulare decât piatra vânăta. Întrebuintarea »PERONOSPIN«-ului: La stropirea întâi e a se pune un pachet într'o hectolitru de apă. La a doua stropire un pachet și jumătate, iar' la a treia, două pachete la o hectolitru de apă, mai trebuie pus și un kilogram de var nestâns.

Praful va fi pus în un butoiu menit anume numai pentru mestecare (disolvare) și plin cu apă. În câteva minute praful să disolvă. Apoi butoiul să clătină bine. Așadar »PERONOSPIN«-ul nu trebuie mărunțit ori topit în apă caldă, ca piatra vânăta. La praful pregătit de mine nu e iertat să se pînă sodă.

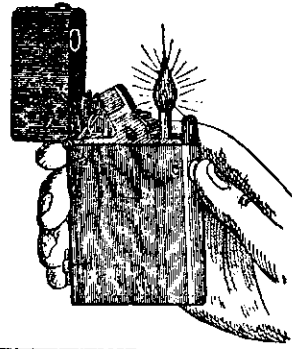
Fac atent pe fiecare, ca la cumpărarea de astfel de prafuri, să fie precaut, căci în comerț să vând adese prafuri de nici o treabă, și pregătite de oameni, cari nici idee n'au despre compoziția alor astfel de prafuri, și așa proprietarul viței în loc să-și folosească, își face numai pagubă în viae.

»PERONOSPIN«-ul

e aprobat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vânăta sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lezne. E preparatul meu propriu. **Prețul unui pachet 50 flileri.** Fiecare pachet e provăzut cu numele meu. La comanda de 15 pacheturi se trimite francat adecă fără spese postale plătind numai 7 cor. 50 fl.

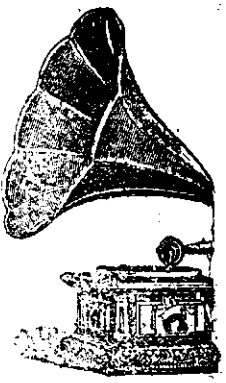
Stropirea cu »PERONOSPIN« e mai bine dacă se fac în zi senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar' »PERONOSPIN«-ul, afară de vii, să poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stărpirea omidelor și insectelor stricăcioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

Gramofoane și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

= Noui arii românești, à fl. 1-50. 3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7-50. 12 buc. fl 14. Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revanzători.

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ I-struitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, p'ăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest r.m., apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, (sufragerii), saloane, portale și porticuri.

■ Mare depozit de sticlă în plăci. ■

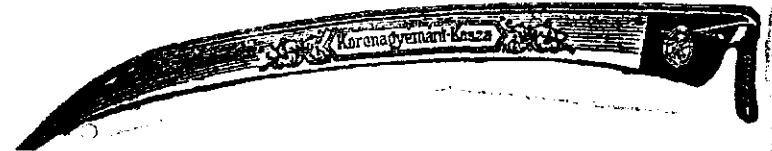
Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

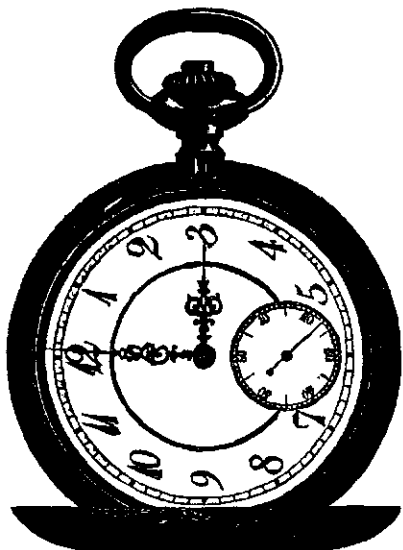
Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-mant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăiniciea fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 bu.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. Comandele se pot face prin trimitt. banilor înainte sau pe lângă rambursul magazin de coasa „Koronagyémánt“

Lengyel Testvérek Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

INTREPRINDERE ROMĂNEASĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad
Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școale, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuite.